

Ayşe İpek SARIÖZ

Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Uluslararası Özel Hukuk Araştırma Görevlisi

**Haksız Rekabetten
Doğan Uyuşmazlıklarda
Uygulanacak Hukuk ve
Yetkili Mahkeme**

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	VII
ÖNSÖZ	IX
İÇİNDEKİLER.....	XIII
KISALTMALAR.....	XIX
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ KISIM HAKSIZ REKABET KAVRAMI VE İLGİLİ MEVZUAT

I. HAKSIZ REKABET KAVRAMI ve UNSURLARI.....	7
A. Haksız Rekabet Kavramı: Haksız Rekabetin Tanımı ve Düzenleniş Biçimi.....	9
1. Haksız Rekabetin Tanımı	9
2. Rekabet Düzenlemelerinin Anayasal Temelleri.....	12
3. Haksız Rekabetin Düzenleniş Biçimi Açısından Farklı Hukuk Sistemleri.....	14
a. Topluluk Hukuku Düzenlemeleri.....	14
b. Fransız, İsviçre ve Türk Hukukunda Haksız Rekabetin Düzenlenişi.....	16
4. Haksız Rekabet Hükümlerinin Uygulama Alanı	22

a. Haksız Rekabet Kavramı ile Rekabet Hukuku İlişkisi ve Serbest Rekabet Düzeninin Sağlanmasına Yönelik Bazı Yasal Düzenlemeler.....	23
b. Haksız Rekabet ve Fikri Mülkiyet Hukuku İlişkisi.....	25
c. Haksız Rekabet ve Tüketici Hukuku İlişkisi	29
B. Haksız Rekabetin Unsurları	32
1. Hukuka Aykırı Fiil	32
2. İktisadi Rekabetin Bozulması	34
3. Zarar veya Zarar Tehlikesinin Meydana Gelmiş Olması	35
II. HAKSIZ REKABETİN GÖRÜNÜM BİÇİMLERİ.....	37
A. Dürüstlük Kuralına Aykırı Reklam ve Satış Yöntemleri ve Diğer Hukuka Aykırı Davranışlar	39
1. Kötüleme	39
2. Gerçek Dışı ve Yanıltıcı Bilgi Verme veya Bu Yolla Üçüncü Kişiyi Rekabette Öne Geçirme	41
3. Kendini Üstün Yetenekli Gösterme	44
4. Karışıklığa Neden Olma (İltibas)	44
5. Kendi Malları, İş Ürünleri vs. ile Başkasının Mallarını Karşılaştırma veya Bu Yolla Üçüncü Kişileri Rekabette Öne Geçirme	49
6. Seçilmiş Bazı Malları, İş Ürünlerini vs. Birden Çok Kere Tedarik Fiyatının Altında Satışa Sunmak	53
7. Müşteriyi Yanıltmaya Yönelik Diğer Haksız Rekabet Halleri	55
B. Sözleşmeyi İhlale veya Sona Erdirmeye Yönelme.....	59
C. Başkalarının İş Ürünlerinden Yetkisiz Yararlanma.....	63
D. Üretim ve İş Sırlarının İfşası.....	65
E. Üçüncü Kişileri Kandırmaya Elverişli Belgeler Düzenleme	67
F. İş Şartlarına Uymama	67
G. Dürüstlük Kurallarına Aykırı İşlem Şartları Kullanma	68
H. Türk Ticaret Kanunu Dışında Düzenlenen Haksız Rekabet Halleri	70

III. HAKSIZ REKABETİN SONUÇLARI.....	71
A. Hukuki Sorumluluk	71
B. Cezai Sorumluluk.....	74
C. İhtiyati Tedbirler ve Zamanaşımı.....	75

İKİNCİ KISIM
HAKSIZ REKABETTEN DOĞAN
UYUŞMAZLIKLARDA UYGULANACAK
HUKUK

I. GENEL OLARAK	80
A. Uluslararası Haksız Rekabet Kavramı	80
B. Haksız Fiillere Uygulanacak Hukuk İle İlgili Değerlendirmeler.....	83
1. Türk, İsviçre ve Fransız Hukuklarında Haksız Fiillere Uygulanacak Hukuk.....	85
2. Topluluk Hukuku'nda Haksız Fiillere Uygulanacak Hukuk.....	95
a. Tüzüğün Uygulama Alanı:	96
b. Haksız Fiil Sorumluluğuna Uygulanacak Genel Kural: Roma II Tüzüğü m.4.....	101
C. Haksız Rekabet Uyuşmazlıklarına Özgü Kanunlar İhtilafı Kurallarının Kabulünde Yaşanan Süreç.....	110
II. HAKSIZ REKABETTEN DOĞAN UYUŞMAZLIKLARDA UYGULANACAK HUKUK.....	114
A. Belirli Bir veya Birden Fazla Ülke Piyasasını Etkileyen Haksız Rekabet Halleri	116
1. Türk ve İsviçre Hukuklarında “Etkilenen Piyasa Kriteri”	116
2. Topluluk Hukuku Düzenlemelerinde “Etkilenen Piyasa Kriteri”	118

3. Etkilenen Piyasa Kriterinin Uygulanması İçin Gerekli Koşullar	124
a. Etkinin “Doğrudan” Olması Gerektiği	125
b. Etkinin “Öngörülebilir” Olması Gerektiği	128
c. Etkinin “Esaslı” Olması Gerektiği	132
4. Piyasa Kavramı ve Haksız Rekabet Fiilinin Birden Fazla Ülke Piyasasını Etkilemiş Olması	134
5. Etkilenen Piyasa Kriterinin Avantajları	138
B. Kitle İletişim Araçları İle Gerçekleştirilen Haksız Rekabet Fiillerine Uygulanacak Hukuk.....	139
1. Genel Olarak.....	139
2. Uygulanacak Hukukun Belirlenmesinde Kullanılan Kriterler.....	141
a. Bağlama Noktalarının Tespiti Açısından Bazı Teknik Terimlerin Açıklanması.....	142
b. Fiilin İşlendiği Yer Hukuku	142
c. Korumanın Talep Edildiği Yer Hukuku	144
d. Hakimin Hukuku (<i>Lex Fori</i>)	145
e. Zarar Yeri Olarak Piyasası Etkilenen Ülke Hukuku ve Görüşümüz	145
3. Topluluk Hukuku’nda Başvurulan Kriterler	148
C. Münhasıran Belirli Bir İşletmenin Menfaatlerini Zedeleyen Haksız Rekabet Hallerine Uygulanacak Hukuk.....	154
1. Münhasıran Belirli Bir İşletmenin Ticari Menfaatlerini Zedeleyen Haksız Rekabet Halleri.....	155
2. Uygulanacak Hukukun Tespitinde Kullanılan Kriterler: “Merkez” ve “İşyeri” Kavramları.....	158
3. Topluluk Hukukunda Uygulama Alanı Bulan Kriterler	166
III. HAKSIZ REKABETE İLİŞKİN MÖHUK. DÜZENLEMESİNDE YER ALAN EKSİKLİKLERE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER	168
A. Daha Sıkı İlişkili Hukuk” Kriterine Yer Verilmemiş Olması	169

B. İrade Serbestisine Yer Verilmemesi.....	176
1. Türk ve İsviçre Hukukları ile Topluluk Hukuku Düzenlemeleri	176
2. Haksız Rekabete Uygulanacak Hukuk Çerçevesinde Getirilen Öneriler ve Görüşümüz	184
IV. HAKİMİN HUKUKUNUN KAMU DÜZENİ ve DOĞDUDAN UYGULANAN KURALLARININ UYGULANACAK HUKUKA MÜDAHALESİ	189
A. Hakimin Hukuku Çerçevesinde Kamu Düzeni Müdahalesi	189
B. Hakimin Hukukunun Doğrudan Uygulanan Kuralları	194
V. HAKSIZ REKABETTEN DOĞAN UYUŞMAZLIKLARA İLİŞKİN KANUNLAR İHTİLAFI KURALININ KAPSAMI ...	195

ÜÇÜNCÜ KISIM
HAKSIZ REKABETTEN DOĞAN
UYUŞMAZLIKLARDA TÜRK
MAHKEMELERİNİN YETKİSİ

I. GENEL OLARAK	205
II. TÜRK MAHKEMELERİNİN YETKİSİNDE BAŞVURULABİLECEK KRİTERLER	210
A. Haksız Fiillere İlişkin Özel Yetki Kuralı	211
1. Haksız Fiilin Türkiye’de veya Türkiye’nin de Aralarında Bulunduğu Birden Çok Ülkede İşlenmesi.....	211
2. Zararın Türkiye’de Meydana Gelmesi veya Gelebilecek Olması.....	213
a. Zararın Tamamının Türkiye’de Meydana Gelmesi.....	214
b. Zararın Bir Kısımının Türkiye’de Meydana Gelmesi	218
c. Zarar Tehlikesinin Türkiye’de Oluşması	222
3. Zarar Görenin Yerleşim Yerinin Türkiye’de Olması	223
B. Genel Yetki Kuralı.....	224

C. Türkiye’de Yerleşim Yeri Olmayanlara Karşı Açılacak Malvarlığı Davaları	230
D. Yetki Sözleşmesi.....	231
1. Türk Mahkemelerinin Yetkilendirilmesi	233
2. Yabancı Mahkemelerin Yetkilendirilmesi	237
3. Yerleşim Yerleri Türkiye’de Bulunan Tüketicilerin Taraf Olduğu Davalarda Yetki Sözleşmeleri	242
E. Türk Mahkemelerinin Yetki İtirazının İleri Sürülmemesi Nedeniyle Yetkili Hale Gelmesi	246
III. KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARI İLE GERÇEKLEŞTİRİLEN HAKSIZ REKABET FİİLLERİ AÇISINDAN ULUSLARARASI YETKİNİN TESPİTİ	248
SONUÇ	257
KAYNAKÇA	263